

2013. január 13. - **A súlyos gazdasági válság ellenére nem tart a demokrácia megsemmisülésétől Görögországban Mark Mazower brit történész, aki szerint nem lehet párhuzamot vonni az 1930-as években Németországban történt események és a mostani krízis között.**

Ám úgy látja, hogy a folyamatos megszorításokra épülő politika és a vezetők hibái még a 21. század elején is képesek aláásni a demokratikus értékeket.

A 2007 óta tartó világgazdasági válság továbbra sem enyhült, és időről időre különféle formában üti föl a fejét. A kezdeti bank- és likviditási krízist követően a nagy állami mentőcsomagok miatt hatalmas adósságok keletkeztek, így a válság természete is átalakult. Az adósságválságok főképp a dél-európai országokat komoly megszorításokra sarkallták, ami recesszióhoz és a munkanélküliség elszabadulásához vezetett. Ezek a tényezők a már stabilnak hitt politikai intézményrendszereket is megrengették.

Napjaink világgazdasági krízise, amely az 1930-as évekbeli nagy válság óta a kapitalizmus legmélyebb recessziója az Atlanti-óceán mindkét partján rossz emlékeket hívott életre.

Míg az Egyesült Államokban Franklin Delano Roosevelttel szelleme kísért, és az általa végrehajtott New Deal program fiskális és monetáris tanulságairól folynak komoly viták, addig Európában sokan attól tartanak, hogy a gazdasági összeomlást ismételten a demokrácia felszámolása fogja követni – vélekedett Mazower. A szakértő szerint ez a mostani helyzetben elképzelhetetlen, mivel például az Európai Unió nyújtotta keretek miatt egy Német- és Franciaország közötti háború is elképzelhetetlen.

### Görögországtól tartanak

Úgy látja, hogy a harmincas években az ideológiai megosztottság is lényegesen nagyobb volt az európai kontinensen, azonban a Szovjetunió összeomlását követően a kommunista erők mindegyik posztszovjet országban meggyengültek, és esélyük sincs arra, hogy a politika alakításába beleszóljanak. Hasonló a helyzet a fasiszta erőkkel, amelyek szintén távol vannak attól, hogy bármelyik országban hatalomra kerüljenek – tette hozzá. A történész szerint a másik

nagy különbség, hogy akkor a tömegeket érdekelte a politika, milliók vonultak az utcára, míg ma erről sehol sem lehet beszélni.

Sokan attól tartanak, hogy a demokrácia megsemmisülése jelenleg Görögországban fenyeget a leginkább. A dél-európai országban a katonai rezsim 1974-es összeomlása után a parlamentarizmus intézményei megerősödtek, és a két nagy párt (Paszok és Új Demokrácia) uralta belpolitika az uniós csatlakozást követően még stabilabbá vált. A mostani válságkezelés azonban az elmúlt négy évtized eredményeit mindenképpen kétségessé tette, ráadásul a korábbi pártrendszer is szétesett – vélekedett a szakértő.

### Világos tanulság

A 2010??–2012 között hatalom lévő balközép Paszok mindent megtett annak érdekében, hogy Görögország az euróövezetben maradjon és ezzel párhuzamosan megőrizze fizetőképességét is. Ennek eredménye az lett, hogy a párt 44 százalékról 12-re zuhant vissza, és így a baloldali politikai térfél teljes mértékben instabillá vált, ahol folyamatosan jönnek létre és tűnnek el új pártok – állapította meg Mazower. A jobboldalon az Új Demokrácia is veszített támogatottságából, de nem ilyen radikális mértékben, az ottani térfelet a neonáci Arany Hajnal felbukkanása formálta át.

Az alakulat megerősödését nem a Görögországban élő migránsok segítették, hanem az elmúlt három évben elhatalmasodó munkanélküliség és az ebből származó szegénység, valamint a politikai osztállyal való mély elégedetlenség. A szakértő szerint ez a jelenség még nem tekinthető weimarizálódásnak, de világosan mutatja, hogy a megszorításokra épülő politika és a vezetők hibái milyen gyorsan képesek aláásni a demokratikus rendszereket a 21. század elején. **Kovács András**